

Заневська Л., Денисів Ю.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛИЖНОГО ПОХОДУ

Львівський державний університет фізичної культури

АНОТАЦІЇ

Проаналізовано та систематизовано відомості з інформаційного забезпечення лижного туризму. Створено базу даних лижного туризму з використанням офісних технологій Access.

Ключові слова: лижний туризм, інформаційне забезпечення, бази даних.

Проанализированы и систематизированы данные по информационному обеспечению лыжного туризма. Создана база данных лыжного туризма с использованием офисных технологий Access.

Ключевые слова: лыжный туризм, информационное обеспечение, базы данных.

Facts about the information support of the ski tourism are analysed and systematised. A data base of the ski tourism is constructed using Access technology.

Keywords: ski tourism, information support, data bases.

Постановка проблеми. У Державній програмі розвитку туризму в Україні до 2010 року [2] галузь туризму розглядається як багатофункціональна соціально-економічна система, яка складається з природних ресурсів, матеріально-технічної бази та кадрового потенціалу. Підготовка фахівців з активної рекреації та спортивно-оздоровчого туризму – це важливе джерело поповнення кадрів в малому та середньому туристичному бізнесі. Крім вирішення економічних проблем такі фахівці необхідні ще й для розв’язання проблем здоров’я людини.

Роботу виконано в рамках завдань за темою 3.2.8.2 “Теоретико-методичні засади розвитку спортивно-оздоровчого туризму та рекреаційного туризму” Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2006-2010 роки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Лижний туризм допомагає людині покращити стан здоров'я, побачити красу природи гір взимку. Лижні подорожі приваблюють в Україну туристів. Необхідними умовами для розвитку лижного туризму є створення туристичних маршрутів, підготування відповідних спеціалістів з проведення лижних походів, створення інформаційної підтримки [7]. Проблеми щодо забезпечення кваліфікованими фахівцями, становлення та розвитку туристичної галузі України висвітлено в наукових працях [1, 3], де відображено теорію і практику туризму другої половини ХХ століття. Ми обґрунтували нагальну потребу з підготовки кваліфікованих аніматорів для активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності в Україні з урахуванням європейського досвіду [4, 6]. Важливою складовою такої підготовки повинні стати знання та вміння з інформаційного забезпечення туристичних походів [5].

Метою роботи є розробка науково-методичних засад інформаційного забезпечення спортивно-оздоровчого туризму (на прикладі лижного походу).

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, Інтернет-пошук інформації, контент-аналіз, комп'ютерне моделювання.

Результати та їх обговорення. Дослідження інформаційного простору з лижного туризму в Інтернеті проводилося за допомогою пошукової системи Google за такими напрямками: загальна інформація, інформація про безпеку лижного походу, інформація про вибір району походу та маршруту, інформації про харчування та спорядження, інформація про цікаві місця та траси.

Для аналізу, систематизації та побудови баз даних ми відібрали наступне. Лижний туризм в Україні має майже сторічну історію. На початок минулого століття припадають перші лижні подорожі по Карпатах (8). Карпатський лещатарський клуб (КЛК) був заснований у Львові 1924 року з метою пропаганди здорового способу життя та гірськолижного

спорту, однак згодом радянська влада заборонила існування цієї структури, яка об'єднувала насамперед лещатарів-любителів. Відродити КЛК вдалося лише в 1989 році. За радянських часів, лижний туризм як напрямок сформувався лише у 50-ті роки ХХ століття, коли з'явилися перші осередки (секції) лижного туризму в містах України. Найбільшого розквіту і популярності лижний туризм досягнув на початку 90-х років ХХ століття, коли у спортивних лижних походах щорічно брало участь кілька тисяч чоловік, а комісії з лижного туризму існували практично при всіх обласних федераціях туризму. На сьогодні можемо констатувати, що лижний туризм в Україні знаходиться в занепаді. Якщо за радянських часів кількість туристів-лижників в Україні можна було оцінити кількома тисячами і культивувався він у 15-17 регіонах нашої країни, то в останні роки ним займаються 100-200 чоловік, а представництво регіонів становить 8-10 територій. На цей період лижний туристсько-спортивний потенціал України можна оцінити у 200-300 чоловік, що є надзвичайно низьким показником і свідчить про кризу у цій галузі. [9]

Можливості розвитку лижного туризму в Україні є. У тих регіонах, де взимку є стійкий сніговий покрив, можливе проведення лижних походів І категорії складності. У таких походах початківці мають можливість набути досвід прокладання лижні, подолання природних перешкод, орієнтування, розпалювання вогнища та приготування їжі при мінусових температурах, що у подальшому дозволить їм здійснювати лижні походи у гірських районах. Найбільш сприятливі природні умови для лижних категорійних походів в Україні мають гірські райони Криму та Карпати.

Українські Карпати – частина величезної дуги (довжиною до 1500 км) Східних Карпат, південна частина яких знаходиться в Румунії, північна – в межах Львівської, Івано-Франківської, Чернівецької та Закарпатської областей. Гірські хребти Карпат простяглися з північного заходу на південний схід. Висота хребта у середньому від 700 до 1200 метрів над

рівнем моря, але є багато гірських вершин вище 1700 метрів. Найвища точка Українських Карпат – г. Говерла, має абсолютну висоту 2061 метр. Гірські хребти в деяких місцях перетинаються долинами, по яких протікають головні карпатські ріки Опір, Свіча, Латориця, обидві Бистриці, Прут і Черемош у верхній течії. В місцях перетину гірських хребтів цими річками є поперечні долини – вузькі, круті, їх напрямок часто змінюється. [10]

Клімат Карпат помірно-континентальний, теплий, з циклонічними та антициклонічними вторгненнями атлантичного повітря. Початок та кінець зими у різних районах Карпат припадає на різний час в залежності від географічного положення району та висоти. В цілому зима не холодна, трапляються часті відлиги та потепління з дощами. В січні середня температура коливається від -3° до -8° , в горах буває до -35° . Сніговий покрив нестійкий, зберігається з середини грудня до середини березня. Глибина снігу на високогір'ях досягає 3-х метрів. На високих безлісних хребтах взимку зустрічається дуже твердий наст. Схили окремих гір та хребтів лавинонебезпечні. [11]

У Карпатах лавинна активність проявляється щорічно. Найбільш лавинонебезпечними хребтами є Черногорський, Свидовець, Полонинський та Горгани, які мають асиметорність схилів (північно-східні схили – круті, південно-західні – пологі). На північно-східному макросхилі лавинонебезпечний період триває найдовше. Найбільша кількість лавин сходить у лютому-березні, при цьому тривалість сезону лавинної небезпеки зростає з абсолютною висотою гірських хребтів. [12]

Населені пункти в гірських районах розміщені переважно в долинах рік і до них йдуть дороги з автобусним сполученням. Це дає можливість дійти до початкового пункту маршруту за короткий час. При плануванні лижного маршруту в Карпатах слід пам'ятати, що пересування на лижах вузькими долинами річок, схили яких поросли лісом з густими

чагарниками, значно знижує темп походу. А рух на лижах вздовж автомобільних шляхів, навіть для "намотування" кілометражу, не має сенсу та ще й до того є небезпечним. [13]

Найбільш цікаві траси лижних маршрутів прокладені по хребтах гір. Обираючи такі маршрути необхідно враховувати, що на початку маршруту часто зустрічається стрімкий підйом на хребет, а потім починається рух по частково, або повністю відкритих полонинах. При плануванні маршрутів у центральних або східних Горганах, Бескидах, Чорногорі слід зважати на те, що значні їх площі належать до природно-заповідного фонду, тобто мають обмежений доступ. Для їх проходження слід одержати дозвіл у відповідних організаціях і дотримуватися певних правил поведінки. [11]

Природні перешкоди, які зустрічаються в горах України (на схилах – глибокий розсипчастий сніг, лавинна небезпека, на хребтах – сильний вітер, твердий наст або лід, різка зміна погоди) ставлять перед туристами-лижниками особливі вимоги. Всі учасники повинні володіти лижною технікою, вміням орієнтуватися в складних погодних умовах, знати правила подолання лавинонебезпечних схилів. Туристській групі необхідно мати з собою спорядження для організації "холодних" ночівель (намети, примуси або газові кухні), лавинне спорядження. Групи, які здійснюють походи II і вище категорії складності, повинні бути готовими до ночівель на хребтах (яйлах, полонинах) вище зони лісу, вміти поставити бівуак при сильному вітрі, будувати захисні стіни зі снігу, рити печери тощо. Групам, які готуються до зимового гірського походу, у підготовчий період необхідно приділити прискіпливу увагу засобам та способам профілактики переохолодження та обмороження, навчання учасників подорожі, наданню долікарської допомоги потерпілому в умовах зимового походу. Необхідно враховувати, що незважаючи на близькість населених пунктів, стан групи, яка перебуває в негоду на хребті, мало чим відрізняється від ситуації, коли вона знаходиться за десятки кілометрів від

житла, оскільки спуск у долину до житла буває дуже небезпечним, а умови перебування на хребті не поступаються арктичним. [10]

Маршрут лижного походу триває 3-4 дні, враховуючи залежність його створення від кліматичних умов, прийняті напрямки, які визначені для пішохідних прогулянок. Такий зв'язок базується, окрім інших умов, на тому, що на пішохідних маршрутах розташовані майданчики для відпочинку з необхідним переліком споруд, які можуть використовуватись в зимовий період. Друга особливість створення лижних маршрутів – це їх тяжіння до адміністративних центрів, в межах приміських зон, де найбільш доцільно їх створювати. [14]

Наприклад, маршрут: район Горгани→м. Яремче→пер. Переслоп→р. Зубрівка→пер. Столи→хр. Плоска-Довга→с. Бистриця, 50 км (табл. 1). Вартість мандрівки для 1 людини – 700 гривень. У вартість входить: робота інструкторів, оренда загального спорядження та туристичних лиж (“Бескиди”), 3-разове харчування (крім обіду останнього дня), транспорт (потягом до Яремче, автобусом до Івано-Франківська), страхівка. У вартість не входить проїзд до Івано-Франківська і назад та обід останнього дня. Додатково оплачується: оренда рюкзака – 40 грн., оренда спальника і килимка – 40 грн., сауна – 20 грн., заїзд в Яремче автобусом – від 40 грн./чол (залежно від величини групи). [13]

На початку лижного походу, інструктор повинен повідомити групу про техніку безпеки. Інструктор має право не допустити до походу туриста, що не виконує правил. Учасники зобов'язані ретельно підготувати спорядження згідно рекомендованого списку. Учасники також повинні відмовитись від вживання алкоголю під час активної частини маршруту, не курити, виконувати вимоги інструктора, не створювати ситуацій, які можуть становити небезпеку для оточуючих, допомагати іншим при поганому самопочутті, травмі, обмороженні, негайно сповістити про це

Таблиця 1

ПЛАН ЛИЖНОГО ПОХОДУ

День 1	<ul style="list-style-type: none"> ✓ зустріч на залізничному вокзалі у м. Івано-Франківськ; ✓ переїзд потягом до м. Яремче; ✓ збір; ✓ початок мандрівки; ✓ <i>перехід: м. Яремче → пер. Переслоп → р. Зубрівка, 16 км;</i> ✓ розбиття табору; ✓ вечеря, ночівля в колибі.
День 2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ сніданок; ➤ збір табору; ➤ <i>перехід: р. Зубрівка → пер. Столи, 14 км;</i> ➤ розбиття табору; ➤ вечеря; ➤ ночівля у туристичному притулку.
День 3	<ul style="list-style-type: none"> • сніданок; • збір табору; • <i>перехід: пер. Столи → хр. Плоска-Довга, 10 км (за складних погодних умов: пер. Столи → р. Довжинець);</i> • розбиття табору; • вечеря; • ночівля в колибі.
День 4	<ul style="list-style-type: none"> ❖ сніданок; ❖ збір табору; ❖ <i>перехід: хр. Плоска-Довга → с. Бистриця, 10 км;</i> ❖ обід в кафе (за власний рахунок); ❖ баня; ❖ переїзд мікроавтобусом до Івано-Франківська.

інструктора; дотримуватись правил пожежної безпеки та дорожнього руху, повідомити інструктора при необхідності тимчасово залишити групу.

Для успішного проведення лижного походу, необхідно мати особисте або орендоване спорядження. Керівник повинен проводити інструктаж для групи про наявне спорядження. Від якості і наявності спорядження залежить не тільки комфорт та здоров'я, а й безпека туристів. [13] Спорядження можна розділити на наступні категорії: особисте, одяг, загальне, продукти.

Ночівля під час таких походів відбувається в колибах. Колиба – це хатинка вівчаря високо в горах. Щороку в травні вівчарі виводять отари овець та корів на високогірні полонини і залишаються там до вересня. З сіл їм передають харчі, а з полонин у села зносять сир, бринзу і вурду. В зимовий час колиби пустують, саме тоді їх використовують туристи. Зимові маршрути зазвичай прокладають так, щоб в середньому з шести ночівель хоча б чотири були в колибах, а решта в наметах. Колиби є різні, зокрема такі, в яких є місце для вогнища та отвір для виходу диму, в деяких є пічка. [15]

Отже, за допомогою Інтернет-пошуку та контент-аналізу відібрана інформація для проведення 3-4 денного лижного походу. Проаналізовані сайти та згруповано інформацію стосовно проведення, організації та забезпечення лижного походу, а саме: загальна інформація, вибір району походу, цікаві місця та траси, підбір продуктів харчування, аптечки та ремонтного набору, підбір спорядження, безпека походу. Таким чином, інформаційне забезпечення лижного походу має такий вигляд (рис. 1). На основі обробленої інформації створено прості бази даних у середовищі СУБД Access (рис. 2).

Висновки:

1. Активізація рекреаційно-оздоровчої діяльності потребує якісного інформаційного забезпечення.
2. Створення баз даних зі спортивно-оздоровчого туризму та активної рекреації є необхідною умовою розвитку внутрішнього туризму в Україні.
3. На прикладі інформаційного забезпечення лижного походу показано можливості обробки інформації за основними інформаційними блоками та послідовність побудови баз даних лижного туризму.
4. Показано можливість створення загально доступних баз даних із застосуванням офісних технологій Access.

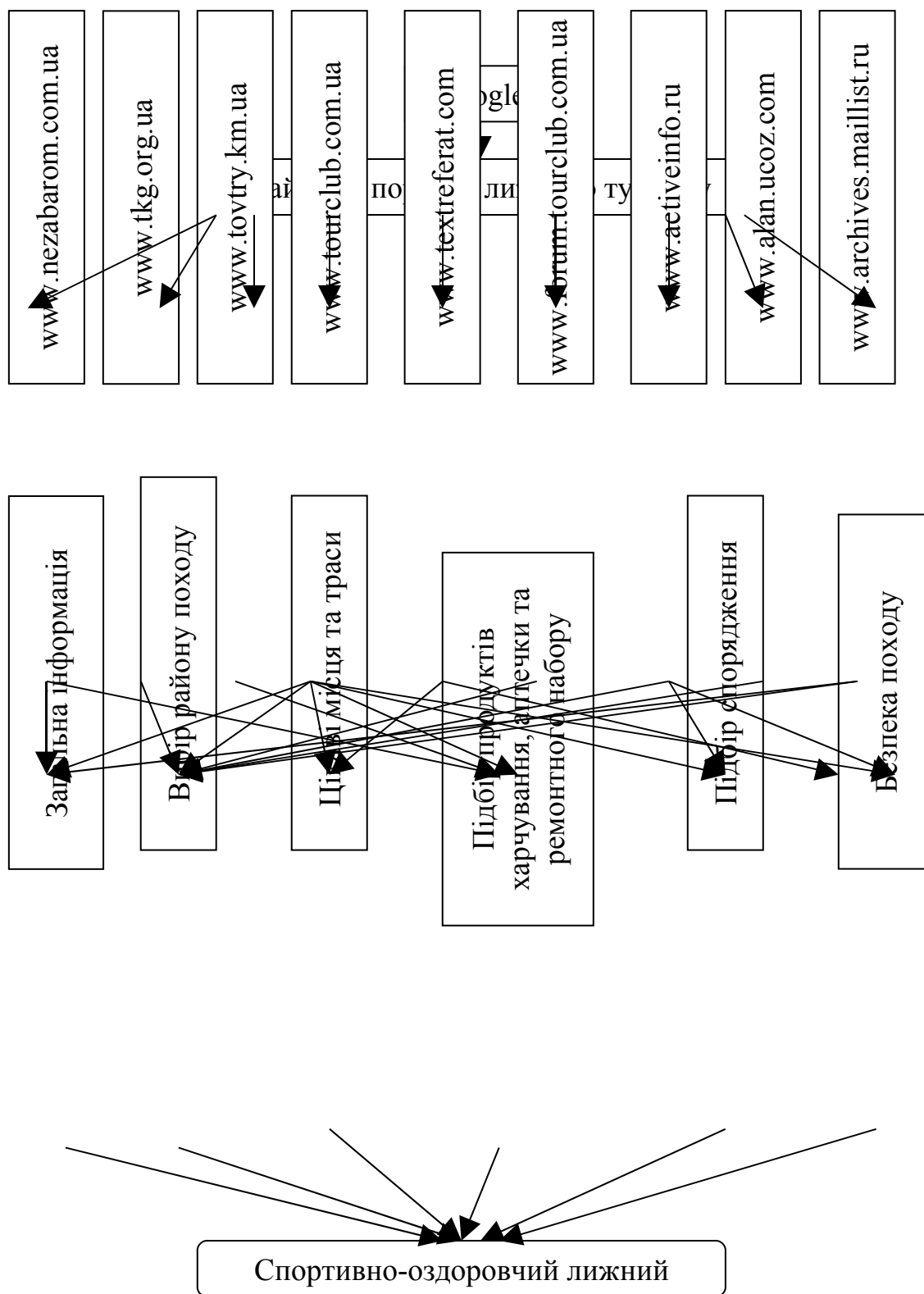

Рис. 1. Схема обробки інформації при організації лижного походу

Інтернет ресурси лижного туризму : форма

Інтернет ресурси лижного походу

Відомості: Сайт "Турклуб"

Загальна інформація: www.tourclub.com.ua

Вибір району походу: www.tourclub.com.ua

Комплектація групи: www.tourclub.com.ua

Підбір продуктів:

Харчування:

Підбір ремонтного набору

Підбір спорядження: www.tourclub.com.ua

Безпека: www.tourclub.com.ua

Попередній запис

Наступний запис

Закрити форму

Запись: 8 из 9

Рис. 2. База даних Інтернет ресурсів лижного туризму

Література:

1. Булашев А.Я. Спортивно-оздоровительный туризм. – Х.: ХДАК, 2003. – 192 с.
2. Державна програма розвитку туризму на 2002-2010 роки. / Зб. нормативно-правових актів “Правове регулювання туристичної діяльності в Україні” / Під заг. ред. проф. В.К.Федорченка. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 640 с.
3. Дехтяр В.Д. Основи оздоровчо-спортивного туризму: Навч. посіб. для закл. освіт. – К.: Наук. світ, 2003. – 200 с.
4. Заневська Л., Заневський І., Кжемінський М. Роль аніматора туристських послуг в активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності / Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення: матеріали 6-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. Львів: ЛДУФК, 2008. – 278-285.
5. Заневська Л.Г. Застосування інформаційних технологій у рекреаційно-туристській діяльності: Методичний посібник для фахівців фізичного виховання // Спортивна наука України. Науковий вісник Львівського державного університету фізичної культури. – Електронне видання. – Л.: ЛДУФК, 2006. 152 с., іл. – <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/SNU/2007-4/Articles/07zlhrt.pdf>.

6. Siwińska J., Siwiński W. Współczesne wychowanie do turystyki i rekreacji // Zb. prac nauk. – Poznań, 1995. S. 56-60.
7. Zaniewski I., Zaniewska L. Active and healthy tourism in the Carpathian recreation region // Health strengthening: factors, mechanisms, and health strategies: Zb. pr. nauk. – Radom: WSUPiZ, 2003. – S. 398-401.
8. <http://www.ua-reporter.com/novosti/5803>
9. www.nezabarom.com.ua
10. www.tkg.org.ua
11. www.archiwes.mallist.ru
12. www.texreferat.com
13. www.forum.tourclub.com.ua
14. www.tovtry.km.ua

Опубліковано 8 травня 2009 р.